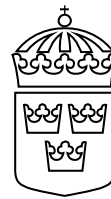


Regeringens proposition

2021/22:117



Ändringar i lagar som genomför internationella
bestämmelser om radiologiska skador och
skador vid sjötransporter

Prop.
2021/22:117

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 3 februari 2022

Magdalena Andersson

Anders Ygeman
(Justitiedepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

Riksdagen har sedan tidigare beslutat om de lagändringar som behövs med anledning av Sveriges tillträde till 2004 års ändringsprotokoll till Paris- och tilläggskonventionen om skadeståndsansvar på atomenergins område. Regeringen har beslutat att lagändringarna ska träda i kraft den 1 januari 2022, med undantag av ändringarna i miljöbalken och sjölagen.

Ändringarna i miljöbalken och sjölagen, med anledning av 2004 års ändringsprotokoll, har anpassats till Sveriges tillträde till 2010 års internationella konvention om ansvar och ersättning för skada i samband med sjötransport av farliga och skadliga ämnen (2010 års HNS-konvention). Eftersom den konventionen inte har trätt i kraft än behövs vissa justeringar i de lagarna. Det är dessa justeringar som regeringen föreslår i denna proposition.

1	Förslag till riksdagsbeslut	3
2	Lagtext	4
2.1	Förslag till lag om ändring i lagen (2018:1855) om ändring i sjölagen (1994:1009).....	4
2.2	Förslag till lag om ändring i lagen (2018:1856) om ändring i lagen (2010:976) om ändring i sjölagen (1994:1009)	6
2.3	Förslag till lag om ändring i lagen (2018:1857) om ändring i lagen (2017:723) om ändring i sjölagen (1994:1009)	7
2.4	Förslag till lag om ändring i lagen (2018:1861) om ändring i miljöbalken	8
2.5	Förslag till lag om ändring i lagen (2018:1862) om ändring i lagen (2013:325) om ändring i lagen (2010:968) om ändring i miljöbalken.....	9
3	Ärendet och dess beredning	10
4	Ändringar i sjölagen och miljöbalken	10
5	Konsekvenser.....	11
6	Författningskommentar.....	11
6.1	Förslaget till lag om ändring i lagen (2018:1855) om ändring i sjölagen (1994:1009).....	11
6.2	Förslaget till lag om ändring i lagen (2018:1856) om ändring i lagen (2010:976) om ändring i sjölagen (1994:1009)	12
6.3	Förslaget till lag om ändring i lagen (2018:1857) om ändring i lagen (2017:723) om ändring i sjölagen (1994:1009)	13
6.4	Förslaget till lag om ändring i lagen (2018:1861) om ändring i miljöbalken	13
6.5	Förslaget till lag om ändring i lagen (2018:1862) om ändring i lagen (2013:325) om ändring i lagen (2010:968) om ändring i miljöbalken.....	14
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 3 februari 2022	15

Regeringens förslag:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2018:1855) om ändring i sjölagen (1994:1009).
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2018:1856) om ändring i lagen (2010:976) om ändring i sjölagen (1994:1009).
3. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2018:1857) om ändring i lagen (2017:723) om ändring i sjölagen (1994:1009).
4. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2018:1861) om ändring i miljöbalken.
5. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2018:1862) om ändring i lagen (2013:325) om ändring i lagen (2010:968) om ändring i miljöbalken.

2 Lagtext

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om ändring i lagen (2018:1855) om ändring i sjölagen (1994:1009)

Härigenom föreskrivs att 9 kap. 3 § och 11 a kap. 5 § sjölagen (1994:1009) i stället för lydelsen enligt lagen (2018:1855) om ändring i den lagen ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt SFS 2018:1855

Föreslagen lydelse

9 kap.

3 §

Rätt till ansvarsbegränsning föreligger inte beträffande

1. en fordran på bärgarlön, sådan särskild ersättning som avses i 16 kap. 9 §, bidrag till gemensamt haveri eller på avtal grundad ersättning för åtgärder som avses i 2 § första stycket 4, 5 eller 6,

2. en fordran med anledning av oljeskada som omfattas av 10 kap. 1 § och 2 § första och andra styckena,

3. en fordran med anledning av skada som omfattas av 11 kap.,

4. en fordran som är underkastad en internationell konvention eller en nationell lag som reglerar eller förbjuder begränsning av *ansvarighet för atomskada*,

5. en fordran med anledning av *atomskada* orsakad av atomfartyg,

6. en fordran med anledning av skada som har drabbat en lots eller den som är anställd hos någon som avses i 1 § första stycket och vars skyldigheter står i samband med fartygets drift eller med bärgningen, och

7. en fordran på ränta eller ersättning för rättegångskostnader.

4. en fordran som är underkastad en internationell konvention eller en nationell lag som reglerar eller förbjuder begränsning av *ansvar för radiologisk skada*,

5. en fordran med anledning av *radiologisk skada* orsakad av atomfartyg,

11 a kap.

5 §

Om en åtgärd med anledning av ett vrak omfattas av ansvaret för oljeskada enligt 10 kap., bunkeroljeskada enligt 10 a kap., skada enligt 11 kap. eller *atomskada enligt atomansvarighetslagen (1968:45)*, tillämpas inte 16–19 §§. Undantaget för oljeskada enligt 10 kap. gäller dock inte sådana fall som avses i 10 kap. 19 § andra stycket, om inte åtgärden omfattas av 10 a kap.

Om en åtgärd med anledning av ett vrak omfattas av ansvaret för oljeskada enligt 10 kap., bunkeroljeskada enligt 10 a kap., skada enligt 11 kap. eller *radiologisk skada enligt lagen (2010:950) om ansvar och ersättning vid radiologiska olyckor*, tillämpas inte 16–19 §§. Undantaget för oljeskada enligt 10 kap. gäller dock inte sådana fall som avses i 10 kap. 19 § andra

stycket, om inte åtgärden omfattas Prop. 2021/22:117
av 10 a kap.

Om åtgärden utgör bärgning enligt 16 kap., bestäms ersättning till
bärgaren enligt det kapitlet.

Prop. 2021/22:117 2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (2018:1856)
om ändring i lagen (2010:976) om ändring i
sjölagen (1994:1009)

Härigenom föreskrivs att lagen (2018:1856) om ändring i lagen
(2010:976) om ändring i sjölagen (1994:1009) ska utgå.

2.3 Förslag till lag om ändring i lagen (2018:1857) Prop. 2021/22:117
om ändring i lagen (2017:723) om ändring i
sjölagen (1994:1009)

Härigenom föreskrivs att lagen (2018:1857) om ändring i lagen (2017:723) om ändring i sjölagen (1994:1009) ska utgå.

Prop. 2021/22:117 2.4 Förslag till lag om ändring i lagen (2018:1861)
om ändring i miljöbalken

Härigenom föreskrivs att 10 kap. 19 § miljöbalken i stället för lydelsen enligt lagen (2018:1861) om ändring i miljöbalken ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt SFS 2018:1861

Föreslagen lydelse

10 kap.

19 §

Detta kapitel gäller inte miljöskador som

1. omfattas av 10, 10 a eller 11 kap. sjölagen (1994:1009),
2. omfattas av lagen (2005:253) om ersättning från de internationella oljeskadefonderna eller lagen (2018:1854) om den internationella fonden för farliga och skadliga ämnen,

3. omfattas av lagen (2010:950) om ansvar och ersättning vid radiologiska olyckor,

3. orsakats av en väpnad konflikt, en fiendlighet, ett inbördeskrig, ett uppror eller en exceptionell och oundviklig naturhändelse som inte varit möjlig att skydda sig mot, eller

4. orsakats av en väpnad konflikt, en fiendlighet, ett inbördeskrig, ett uppror eller en exceptionell och oundviklig naturhändelse som inte varit möjlig att skydda sig mot, eller

4. orsakats av en verksamhet eller åtgärd vars enda syfte varit att skydda mot en naturkatastrof.

5. orsakats av en verksamhet eller åtgärd vars enda syfte varit att skydda mot en naturkatastrof.

2.5 Förslag till lag om ändring i lagen (2018:1862) om ändring i lagen (2013:325) om ändring i lagen (2010:968) om ändring i miljöbalken Prop. 2021/22:117

Härigenom föreskrivs att lagen (2018:1862) om ändring i lagen (2013:325) om ändring i lagen (2010:968) om ändring i miljöbalken ska utgå.

3 Ärendet och dess beredning

Den 2 december 2021 beslutade regeringen om Sveriges tillträde till 2004 års ändringsprotokoll till Paris- och tilläggskonventionen om skadeståndsansvar på atomenergins område (2004 års ändringsprotokoll). Sverige ratificerade ändringsprotokollen den 17 december 2021 och merparten av lagändringarna med anledning av tillträdet trädde i kraft den 1 januari 2022. Genom propositionen Skadeståndsansvar vid sjötransport av farliga och skadliga ämnen (prop. 2017/18:268) har lagändringarna i miljöbalken och sjölagen (1994:1009) anpassats till Sveriges tillträde till 2010 års internationella konvention om ansvar och ersättning för skada i samband med sjötransport av farliga och skadliga ämnen (2010 års HNS-konvention). I denna proposition lämnas förslag till de ändringar som behöver göras på grund av att lagändringarna med anledning av 2004 års ändringsprotokoll träder i kraft före ikraftträdandet av 2010 års HNS-konvention.

Lagrådet

Författningstekniskt och även i övrigt är förslagen i denna proposition av sådan beskaffenhet att Lagrådets granskning skulle sakna betydelse. Regeringen har därför inte inhämtat Lagrådets yttrande.

4 Ändringar i sjölagen och miljöbalken

Regeringens förslag: Ändringslagarna till miljöbalken och sjölagen ska justeras så att bestämmelserna med anledning av 2004 års ändringsprotokoll till Paris- och tilläggskonventionen kan träda i kraft före ändringarna med anledning av 2010 års HNS-konvention.

Skälen för regeringens förslag: I propositionen Kärnkraften – ökat skadeståndsansvar (prop. 2009/10:173) föreslås lagändringar med anledning av Sveriges tillträde till 2004 års ändringsprotokoll. Det lämnas förslag till en ny lag (2010:950) om ansvar och ersättning vid radiologiska olyckor och följdändringar i bland annat miljöbalken och sjölagen. Följdändringarna innebär att hänvisningarna till atomansvarighetslagen (1968:45) ersätts med hänvisningar till den nya lagen och att uttrycket atomskada ersätts med radiologisk skada. Den nya lagen och följdändringarna träder enligt riksdagens beslut i kraft den dag som regeringen bestämmer. Efter regeringens beslut den 2 december 2021 ratificerade Sverige ändringsprotokollen den 17 december 2021. Lagändringarna med undantag av ändringarna i miljöbalken och sjölagen trädde i kraft den 1 januari 2022.

Ändringarna i miljöbalken och sjölagen med anledning av 2004 års ändringsprotokoll har genom propositionen Skadeståndsansvar vid sjötransport av farliga och skadliga ämnen (prop. 2017/18:268) anpassats till Sveriges tillträde till 2010 års HNS-konvention.

2010 års HNS-konvention har inte trätt i kraft än. Följdändringarna i miljöbalken och sjölagen behöver därför justeras så att bestämmelserna

med anledning av 2004 års ändringsprotokoll kan träda i kraft före ändringarna med anledning av 2010 års HNS-konvention. Det innebär i praktiken att 2018 års ändringslagar som anpassar följdändringarna i miljöbalken och sjölagen till 2010 års HNS-konvention utgår. Samtidigt ändras lagstiftningen med anledning av 2010 års HNS-konvention på så sätt att bestämmelserna med anledning av 2004 års ändringsprotokoll förs in.

5 Konsekvenser

Regeringens bedömning: Förslagen innebär förtydliganden av lagstiftningen. De leder inte till några kostnader för enskilda eller för det allmänna.

Skälen för regeringens bedömning: De förslag till lagändringar som föreslås i propositionen är endast av lagteknisk karaktär och innebär därför inte några kostnader för enskilda eller för det allmänna. Konsekvenserna av förslagen i sak har behandlats i prop. 2009/10:173 och prop. 2017/18:268.

6 Författningskommentar

6.1 Förslaget till lag om ändring i lagen (2018:1855) om ändring i sjölagen (1994:1009)

9 kap. Om ansvarsbegränsning

3 § Rätt till ansvarsbegränsning föreligger inte beträffande

1. en fordran på bärgarlön, sådan särskild ersättning som avses i 16 kap. 9 §, bidrag till gemensamt haveri eller på avtal grundad ersättning för åtgärder som avses i 2 § första stycket 4, 5 eller 6,

2. en fordran med anledning av oljeskada som omfattas av 10 kap. 1 § och 2 § första och andra styckena,

3. en fordran med anledning av skada som omfattas av 11 kap.,

4. en fordran som är underkastad en internationell konvention eller en nationell lag som reglerar eller förbjuder begränsning av *ansvar för radiologisk skada*,

5. en fordran med anledning av *radiologisk skada* orsakad av atomfartyg,

6. en fordran med anledning av skada som har drabbat en lots eller den som är anställd hos någon som avses i 1 § första stycket och vars skyldigheter står i samband med fartygets drift eller med bärgningen, och

7. en fordran på ränta eller ersättning för rättegångskostnader.

I paragrafen undantas vissa fordringar från rätten till ansvarsbegränsning.

Genom ändringarna i *punkterna 4 och 5* ersätts begreppet atomskada med radiologisk skada. Ändringarna motsvarar de ändringar som gjordes i 2010 års ändringslag (SFS 2010:976).

Paragrafen har genom lagen (2018:1855) om ändring i sjölagen (1994:1009) anpassats till 2010 års HNS-konvention på så sätt att en

Prop. 2021/22:117 hänvisning till 11 kap. har förts in i 9 kap. 3 §. Nu aktuell ändring innebär att paragrafen även anpassas till beslutade ändringar med anledning av Sveriges tillträde till 2004 års ändringsprotokoll till Paris- och tilläggs-konventionen om skadeståndsansvar på atomenergins område.

11 a kap. Om ansvar för vrak

Inledande bestämmelser

Tillämpningsområde

5 § Om en åtgärd med anledning av ett vrak omfattas av ansvaret för oljeskada enligt 10 kap., bunkeroljeskada enligt 10 a kap., skada enligt 11 kap. eller *radiologisk skada enligt lagen (2010:950) om ansvar och ersättning vid radiologiska olyckor*, tillämpas inte 16–19 §§. Undantaget för oljeskada enligt 10 kap. gäller dock inte sådana fall som avses i 10 kap. 19 § andra stycket, om inte åtgärden omfattas av 10 a kap.

Om åtgärden utgör bärgning enligt 16 kap., bestäms ersättning till bärgaren enligt det kapitlet.

Paragrafen innehåller bestämmelser om undantag från tillämpningen av kapitlets bestämmelser om fartygsägares ansvar för kostnader för åtgärder med anledning av vrak.

Genom ändringarna ersätts hänvisningen till atomansvarighetslagen med en hänvisning till lagen om ansvar och ersättning vid radiologiska olyckor. Vidare ersätts begreppet atomskada med radiologisk skada. Ändringarna motsvarar de ändringar som gjordes i 2017 års ändringslag (SFS 2017:723).

Paragrafen har genom lagen (2018:1855) om ändring i sjölagen (1994:1009) anpassats till 2010 års HNS-konvention på så sätt att en hänvisning till 11 kap. har förts in i 11 a kap. 5 §. Nu aktuell ändring innebär att paragrafen även anpassas till de beslutade ändringarna med anledning av Sveriges tillträde 2004 års ändringsprotokoll till Paris- och tilläggskonventionen om skadeståndsansvar på atomenergins område.

6.2 Förslaget till lag om ändring i lagen (2018:1856) om ändring i lagen (2010:976) om ändring i sjölagen (1994:1009)

Härigenom föreskrivs att lagen (2018:1856) om ändring i lagen (2010:976) om ändring i sjölagen (1994:1009) ska utgå.

Lagen (2010:976) om ändring i sjölagen (1994:1009) innehåller ändringar i 3 kap. 36 §, 9 kap. 3 § och 11 kap. 1 § med anledning av Sveriges tillträde till 2004 års ändringsprotokoll till Paris- och tilläggskonventionen om skadeståndsansvar på atomenergins område. Att ändringslagen från 2018 utgår innebär att anpassningen till 2010 års HNS-konvention tas bort från 2010 års ändringslag.

6.3 Förslaget till lag om ändring i lagen (2018:1857) om ändring i lagen (2017:723) om ändring i sjölagen (1994:1009)

Härigenom föreskrivs att lagen (2018:1857) om ändring i lagen (2017:723) om ändring i sjölagen (1994:1009) ska utgå.

Lagen (2017:723) om ändring i sjölagen (1994:1009) innehåller en ändring i 11 a kap. 5 § med anledning av Sveriges tillträde till 2004 års ändringsprotokoll till Paris- och tilläggskonventionen om skadeståndsansvar på atomenergins område. Att ändringslagen från 2018 utgår innebär att anpassningen till 2010 års HNS-konvention tas bort från 2017 års ändringslag.

6.4 Förslaget till lag om ändring i lagen (2018:1861) om ändring i miljöbalken

10 kap. Verksamheter som orsakar miljöskador

Undantag och ansvarsbegränsningar

19 § Detta kapitel gäller inte miljöskador som

1. omfattas av 10, 10 a eller 11 kap. sjölagen (1994:1009),
2. omfattas av lagen (2005:253) om ersättning från de internationella oljeskadefonderna eller lagen (2018:1854) om den internationella fonden för farliga och skadliga ämnen,
3. omfattas av lagen (2010:950) om ansvar och ersättning vid radiologiska olyckor,
4. orsakats av en väpnad konflikt, en fientlighet, ett inbördeskrig, ett uppror eller en exceptionell och oundviklig naturhändelse som inte varit möjlig att skydda sig mot, eller
5. orsakats av en verksamhet eller åtgärd vars enda syfte varit att skydda mot en naturkatastrof.

I paragrafen undantas vissa miljöskador från kapitlets bestämmelser.

Genom ändringen undantas miljöskador med anledning av lagen om ansvar och ersättning vid radiologiska olyckor från kapitlets bestämmelser. Ändringen motsvarar den ändring som gjordes i 2010 års ändringslag (SFS 2010:968).

Paragrafen har genom lagen (2018:1861) om ändring i miljöbalken anpassats till 2010 års HNS-konvention på så sätt att en hänvisning till 11 kap. sjölagen har förts in i 10 kap. 19 § miljöbalken. Nu aktuell ändring innebär att paragrafen även anpassas till de beslutade ändringarna med anledning av Sveriges tillträde till 2004 års ändringsprotokoll till Paris- och tilläggskonventionen om skadeståndsansvar på atomenergins område.

6.5 Förslaget till lag om ändring i lagen (2018:1862) om ändring i lagen (2013:325) om ändring i lagen (2010:968) om ändring i miljöbalken

Härigenom föreskrivs att lagen (2018:1862) om ändring i lagen (2013:325) om ändring i lagen (2010:968) om ändring i miljöbalken ska utgå.

Lagen (2010:968) om ändring i miljöbalken innehåller en ändring i 10 kap. 19 § med anledning av Sveriges tillträde till 2004 års ändringsprotokoll till Paris- och tilläggskonventionen om skadeståndsansvar på atomenergins område. Att ändringslagen från 2018 utgår innebär att anpassningen till 2010 års HNS-konvention tas bort från 2010 års ändringslag. Anpassningen i 2013 års ändringslag till bunkerkonventionen kvarstår (se prop. 2012/13:81).

Justitiedepartementet

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 3 februari 2022

Närvarande: statsminister Andersson, ordförande, och statsråden Hallengren, Hultqvist, Damberg, Shekarabi, Ygeman, Linde, Ekström, Strandhäll, Eneroth, Dahlgren, Ernkrans, Hallberg, Nordmark, Sätherberg, Thorwaldsson, Gustafsdotter, Axelsson Kihlblom, Elger, Farmanbar, Danielsson, Karkiainen

Föredragande: statsrådet Ygeman

Regeringen beslutar proposition Ändringar i lagar som genomför internationella bestämmelser om radiologiska skador och skador vid sjötransporter